

Sygn. akt I UK 260/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanych: P. I., A. Z., J. G., D. S. i B. Ż.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 października 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 lutego 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 r. nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że zainteresowany: (-) P. I. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 9 lipca 2010 r. do 14 lipca 2010 r., od 15 października 2010 r. do 17 października 2010 r. oraz od 22 listopada 2010 r. do 26 listopada 2010 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczne podstawy wymiaru składek wynoszą: za lipiec 2010 r. - 1.056,00 zł, za październik 2010 r. - 701,00 zł, za grudzień 2010 r. - 701,00 zł.

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 r. nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że D. S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 9 lipca 2010 r. do 13 lipca 2010 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczna podstawa wymiaru składek za lipiec 2010 r. wynosi 880,00 zł.

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 r. nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 9 lipca 2010 r. do 14 lipca 2010 r. od 12 maja 2011 r. do 18 maja 2011 r., od 19 maja 2011 r. do 23 maja 2011 r. oraz od 25 lipca 2011 r. do 1 sierpnia 2011 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczne podstawy wymiaru składek wynoszą: za lipiec 2010 r. - 1.056,00 zł; za czerwiec 2011 r. - 1.788,00 zł; za sierpień 2011 r. - 1.402,00 zł.

Decyzją z 6 grudnia 2013 r. nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że B. Ż. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 25 lipca 2011 r. do 1 sierpnia 2011 r., od 10 sierpnia 2011 r. do 10 sierpnia 2011 r. oraz od 11 sierpnia 2011 r. do 14 sierpnia 2011 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczne podstawy wymiaru składek wynoszą: za sierpień 2011 r. - 1.585,00 zł i za październik 2011 r. - 701,00 zł.

Decyzją z 6 grudnia 2013 r. nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 1 kwietnia 2011 r. do 3

kwietnia 2011 r., od 30 kwietnia 2011 r. do 3 maja 2011 r., od 12 maja 2011 r. do 24 maja 2011 r., od 25 lipca 2011 r. do 1 sierpnia 2011 r., od 10 sierpnia 2011 r. do 15 sierpnia 2011 r., od 9 września 2011 r. do 10 września 2011 r., od 15 września 2011 r. do 23 września 2011 r., od 29 września 2011 r. do 29 września 2011 r., od 18 października 2011 r. do 19 października 2011 r. oraz od 10 grudnia 2011 r. do 21 grudnia 2011 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczne podstawy wymiaru składek wynoszą: za kwiecień 2011 r. - 1.056,00 zł; za maj 2011 r. - 2.691,00 zł; za czerwiec 2011 r. - 1.168,00 zł; za sierpień 2011 r. - 1.986,00 zł; za wrzesień 2011 r. - 2.920,00 zł; za październik 2011 r. - 584,00 zł; za grudzień 2011 r. - 4.877,00 zł.

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 r., nr [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od 15 października 2010 r. do 17 października 2010 r. oraz od 22 listopada 2010 r. do 26 listopada 2010 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek A. Sp. z o.o. oraz że z wymienionego tytułu miesięczne podstawy wymiaru składek wynoszą: za październik 2010 r. - 701,00 zł a za grudzień 2010 r. - 526,00 zł.

W uzasadnieniu wymienionych decyzji organ rentowy wskazał, że zawarte między płatnikiem składek a zainteresowanymi umowy o dzieło były w rzeczywistości umowami zlecenia i stanowiły podstawę do zgłoszenia i objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy w Ł. połączył sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy.

Wyrokiem z 13 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł., sygn. akt VIII U [...], oddalił odwołania A. Sp. z o.o. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 6 grudnia 2013 r. nr [...], [...], [...], [...], [...], zasądając od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 1.260 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. Sp. z o.o. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Przeważającym przedmiotem działalności jest posadzkarstwo, tapetowanie oraz oblicowywanie ścian. Pomiędzy Spółką a zainteresowanym P. I. zawarto umowy cywilnoprawne nazwane „umowami o dzieło”: (-) z dnia 6 lipca

2010 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na sprzątaniu i czyszczeniu powierzchni posadzki, a także wykonanie poprawek i likwidacja błędów technologicznych na powierzchni posadzki; (-) z dnia 14 października 2010 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na naprawie oraz uzupełnieniu ubytków na powierzchni ławy pomiarowej, zagruntowanie powierzchni oraz wykonanie posadzki samopoziomującej na powierzchni ławy pomiarowej; (-) z dnia 19 listopada 2010 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na przygotowaniu powierzchni podkładu - 106,00 m², zagruntowanie i przyklejenie taśm miedzianych - 106,00 m² oraz wypełnieniu dylatacji. Zainteresowany wykonywał zadania pod kierunkiem A. Z., a z uwagi na charakter prac musiał współdziałać z innymi osobami pracującymi przy wykonywaniu posadzki. Pomiędzy Spółką a zainteresowanym D. S. zawarto w dniu 6 lipca 2010 r. umowę cywilnoprawną nazwaną „umową o dzieło”, której przedmiotem było uzupełnienie istotnych zagłębień i ubytków podłoża po rozbiórce materiału C. oraz zagruntowanie wcześniej przygotowanej powierzchni i wykonanie posadzki C.. Powierzone D. S. obowiązki sprowadzały się do wykonania posadzki w hali K.. Wszystkie czynności zainteresowany wykonywał pod kierunkiem A. Z.. Pomiędzy Spółką a zainteresowanym J. G. zawarto umowy cywilnoprawne nazwane „umowami o dzieło”: (-) z dnia 6 lipca 2010 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na impregnacji wykonanej posadzki preparatem [...] oraz wykonanie dylatacji powierzchni posadzki w niezbędnym zakresie; (-) z dnia 11 maja 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na gruntowaniu pomieszczeń stajni budowanej w N. za pomocą materiału E.; (-) z dnia 18 maja 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na szpachlowaniu powierzchni pionowych i poziomych schodów na budowie stajni w N., z dnia 22 lipca 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na odtworzeniu dylatacji. Pomiędzy Spółką a zainteresowanym B. Ż. zawarto następujące umowy cywilnoprawne nazwane „umowami o dzieło”: (-) z dnia 22 lipca 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na

usunięciu wypełnienia dylatacji; (-) z dnia 9 sierpnia 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na załadunku oraz rozładunku sprzętu budowlanego na środek transportu w Ł. i K.; (-) z dnia 11 sierpnia 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego czynności polegających na wypełnieniu dylatacji w posadzce epoksydowej na powierzchni 205,00 m². Powierzone B. Ż. zadania sprowadzały się do wykonania posadzki lub innych powierzonych prac (między innymi dylatacji). Pomiędzy Spółką a zainteresowanym A. Z. zawarto następujące umowy cywilnoprawne nazwane „umowami o dzieło”: (-) z dnia 29 marca 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego posadzki P.; (-) z dnia 29 kwietnia 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego powłoki żywicznej antypoślizgowej, wykonanie posypki kwarcowej 0,4 - 0,8 mm oraz zamknięcie powierzchni żywicą epoksydową S.; (-) z dnia 11 maja 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego powłoki E. 2kg/m² z posypką kwarcową; (-) z dnia 18 maja 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego szlifowania powierzchni poziomych i pionowych schodów; (-) z dnia 22 lipca 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego malowania posadzki żywicą S. -741 m²; (-) z dnia 9 sierpnia 2011 r. której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego szkolenia pracowników realizujących posadzkę samopoziomującą na terenie V. w K.; (-) z dnia 11 sierpnia 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego malowania posadzki żywicą S. powierzchni 205 m²; (-) z dnia 7 września 2011 r., której przedmiotem było ułożenie przez zainteresowanego samopoziomującej zaprawy cementowej -127,5 m²; (-) z dnia 13 września 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego malowania posadzki żywicą epoksydową - 127,5 m²; (-) z dnia 19 września 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego szkolenia pracowników realizujących posadzkę samopoziomującą na terenie huty szkła w C.; (-) z dnia 28 września 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego szkolenia pracowników realizujących posadzkę samopoziomującą na terenie huty szkła w C.; (-) z dnia 17 października 2011 r., której przedmiotem było ułożenie przez zainteresowanego zaprawy samopoziomującej na terenie huty szkła w C. - powierzchnia około

300 m²; (-) z dnia 9 grudnia 2011 r., której przedmiotem było wykonanie przez zainteresowanego: zagruntowania podłoża żywicą epoksydową, obsypanie powierzchni piaskiem kwarcowym oraz malowanie powierzchni żywicą epoksydową. Powierzone A. Z. zadania sprowadzały się do wykonania posadzki. Przed rozpoczęciem powierzonej pracy (u klienta) A. Z. organizował zespół ludzi, którzy mieli wspólnie z nim wykonać zadanie. W zależności od potrzeb poszczególne czynności wykonywano indywidualnie bądź wspólnie. Maszyny używane przy wykonywaniu powierzonych zainteresowanemu zadań były własnością Spółki. Sąd ustalił, że A. Z. zawarł ze Spółką następujące umowy o pracę: na czas określony od 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2012 r.; na czas określony od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r.; na czas określony od 1 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r.

Sąd ustalił ponadto, że umowy były zawierane w sytuacjach, gdy Spółka uzyskiwała kontrakt. Spółka zawierała umowy z osobami posiadającymi odpowiednie kwalifikacje. Każdy z zainteresowanych realizował swoje dzieło, był zakres i termin wykonania robót. Nie można było wykonywać tego w dowolnym miejscu, tylko w określonym miejscu. Zakres wykonania był ściśle nakreślony, była określona wysokość wynagrodzenia, które było wypłacone po wykonaniu dzieła. W trakcie wykonywania prace nie były nadzorowane. Umowy były zawierane, gdy ustalono zakres robót. Tego wymagała technologia. Materiały były kupowane przez Spółkę ze względu na rabaty, maszyny, narzędzia-odkurzacze i szlifierki były własnością Spółki.

Sąd wskazał, że w umowach zawartych z zainteresowanymi zgodny zamiar stron obejmował wykonanie posadzek, a także czynności towarzyszących np. czyszczenia, szlifowania, malowania. Zainteresowani realizowali umowy na obiektach wskazanych przez płatnika, za pomocą jego maszyn, a swego rodzaju nadzór nad prawidłową realizacją zadań sprawował A. Z.. W ocenie Sądu takiemu zobowiązaniu nie można przypisać cech umowy o dzieło, a oczekiwania stron towarzyszące zawieraniu i wykonywaniu badanych umów, nazywanych przez strony umowami o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c. Zdaniem Sądu, przeprowadzone postępowanie

dowodowe wykazało, że rzeczywistą wolą stron spornych umów było świadczenie usług, a nie wykonanie dzieła, gdyż to nie wynik, ale określone działania były istotne dla realizacji umowy i z tych też działań zainteresowani byli rozliczani. Przedmiotem umów było wykonywanie przez zainteresowanych ciągu powtarzalnych czynności, o charakterze masowym, w sposób, który został przez płatnika z góry określony niewymagający od zainteresowanych ani żadnych cech szczególnych, ani predyspozycji, jak również żadnej inwencji twórczej, a jedynie starannego działania. Wobec powyższego wykonywanie pracy przez zainteresowanych na podstawie zakwestionowanych przez organ rentowy umów rodziło dla zainteresowanych tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w zakresie, w jakim obowiązywały te umowy i nie podlegali oni zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych z innego tytułu.

Sąd Apelacyjny w [...], w wyniku apelacji odwołującej się Spółki, wyrokiem z 21 lutego 2017 r. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje w ten sposób, że: 1) ustalił, że wskazani wyżej zainteresowani nie podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu u płatnika składek A. Sp. z o.o. w Ł. - w okresach wynikających z indywidualnych decyzji.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w stanie faktycznym tej sprawy, przedmiotem umów wynikającym zarówno z ich brzmienia, jak i z woli stron, było wykonywanie posadzek. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można zgodzić się z oceną Sądu pierwszej instancji, że czynności takie jak czyszczenie, szlifowanie czy malowanie były czynnościami towarzyszącymi, gdyż czynności te wynikają raczej z technologii wykonania posadzek. Ponadto, nie można również zgodzić się z stwierdzeniem, że zainteresowani wykonywali ciąg powtarzalnych czynności, który nie wymagał od nich żadnych cech szczególnych czy też inwencji twórczej, a tylko starannego działania. Wszystkie umowy zawarte pomiędzy płatnikiem składek a zainteresowanymi wymagały działania w celu uzyskania rezultatu, wykonania zindywidualizowanego dzieła, a nie dokonania czynności. Celem umów w większości było wykonanie posadzek lub też poszczególnych elementów składających się na nie w postaci uzupełniania ubytków, wyrównywania

powierzchni czy szlifowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego, sporne umowy nie są umowami o świadczenie usług (art. 750 k.c.), gdyż ich istotą było zobowiązanie się zainteresowanych do osiągnięcia weryfikowalnych rezultatów w zamian za zobowiązanie do zapłaty wynagrodzenia. Sąd wskazał ponadto, że umowy były zawierane z osobami posiadającymi odpowiednie kwalifikacje i umiejętności. Przedmiotem umów było wykonanie robót w określonym terminie, zakresie i w konkretnym miejscu. Określony był pożądaný rezultat oraz wynagrodzenie, które było wypłacane po wykonaniu dzieła.

Organ rentowy zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

(-) art. 627 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na zastosowaniu powyższego przepisu pomimo tego, że zwarte umowy nie miały charakteru umowy o dzieło;

(-) art. 750 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na jego niezastosowaniu pomimo tego, że umowy miały charakter umowy o świadczenie usług, do której należy stosować odpowiednio przepisy dotyczące umowy zlecenia;

(-) art. 6 ust. pkt 4 i art. 12 ust. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), przez błędne przyjęcie, że ubezpieczeni nie podlegają z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym;

(-) art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1510), przez błędne przyjęcie, że ubezpieczeni nie podlegają z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Zarzucono również naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 328 § 2 k.p.c., ponieważ Sąd Apelacyjny w [...] nie odniósł się do umowy, której przedmiotem był załadunek i rozładunek sprzętu budowlanego i umowy, której przedmiotem było przeprowadzenie szkolenia pracowników i w żadnym fragmencie nie wskazał, dlaczego załadunek i rozładunek sprzętu budowlanego albo przeprowadzenie szkolenia pracowników mogłoby być wykonywane w ramach umowy o dzieło.

Zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. Ponadto w

sprawie występują istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytań: 1) czy przedmiotem umowy o dzieło mogą być prace budowlane wykonywane w grupie i pod kierownictwem w imieniu i na rzecz płatnika przez osoby zatrudnione przez płatnika w celu wykonania zawartej przez niego umowy, czy też takie prace nie mają charakteru umowy o dzieło, 2) czy przedmiotem umowy o dzieło mogą być prace budowlane polegające na odtworzeniu poprzedniego stanu posadzki polegające na uzupełnieniu zniszczonych fragmentów posadzki, czy też takie prace nie mają charakteru umowy o dzieło; 3) czy przedmiotem umowy o dzieło mogą być prace budowlane wykonywane w cyklu produkcyjnym, stanowiące element całości tj. czyszczenie posadzki, szlifowanie, wypełnianie dylatacji, usuwanie dylatacji, gruntowanie czy też takie prace nie mają charakteru umowy o dzieło. Skarżący wskazał również, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie, to jest dotyczące możliwości zakwalifikowania umowy, której przedmiotem są prace posadzkarskie jako umowy o dzieło.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiot umowy o dzieło jest określany jako rezultat pracy fizycznej lub umysłowej, materialny lub ucieleśniony materialnie, posiadający cechy pozwalające uznać go za przedmiot świadczenia przyjmującego zamówienie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2003 r., II CKN 269/01, OSNC 2004 nr 9, poz. 142). Wykonanie dzieła przybiera więc najczęściej postać wytworzenia rzeczy, lecz może także polegać na dokonaniu zmian w rzeczy już istniejącej, jej naprawieniu, przerobieniu lub uzupełnieniu albo na rozbudowie rzeczy, połączeniu z innymi rzeczami, dodaniu części składowych lub przynależności (wyroki Sądu

Najwyższego z dnia 22 czerwca 1976 r., II CR 193/76, OSPiKA 1976 nr 11-12, poz. 194; z dnia 12 lipca 1979 r., II CR 213/79, OSNCP 1980 nr 3, poz. 51; z dnia 20 maja 1986 r., III CRN 82/86, OSNCP 1987 nr 8, poz. 125; z dnia 27 maja 1983 r., I CR 134/83, OSPiKA 1984 nr 4, poz. 84, z glosą A. Szpunara i z dnia 25 listopada 2004 r., V CK 235/04, LEX nr 148150).

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 lutego 2017 r., I UK 123/16 (LEX nr 2269195) wyznaczenie ścisłej granicy między umową o dzieło a umową zlecenia (o świadczenie usług) nie jest łatwe, stąd niezbędne jest posłużenie się odpowiednimi kryteriami dyferencyjnymi. Jednym z nich jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001 nr 4, poz. 63). Taki sprawdzian jest niemożliwy do przeprowadzenia, gdy strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Wówczas brak kryteriów określających wynik (wytwór) umowy pożądaną przez zamawiającego prowadzi do wniosku, że przedmiotem zamówienia jest wykonanie określonych czynności, a nie ich efekt (rezultat). Regulacja wynikająca z art. 627 k.c. wymaga od kontrahentów tylko „oznaczenia dzieła” i dopuszcza określenie świadczenia w umowie w sposób ogólny, zezwalający na jego przyszłe dookreślenie na podstawie wytycznych wskazanych w umowie albo wynikających ze zwyczaju bądź zasad uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). Przy dziełach bardziej skomplikowanych (o wyższym poziomie zaawansowania) staje się niezbędna dalsza indywidualizacja przedmiotu umowy przez rozwinięcie opisu rezultatu pod względem technicznym, funkcjonalnym bądź estetycznym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2004 r., I CK 329/03, LEX nr 599732).

Sąd Apelacyjny przyjął, że przedmiotem spornych umów były dzieła rozumiane jako wykonanie posadzek lub też poszczególnych elementów składających się na nie w postaci uzupełniania ubytków, wyrównywania powierzchni czy szlifowania. Takie skwitowanie wielu umów z różnymi wykonawcami, których przedmiotem nie były wyłącznie wskazane kwestie, budzi zasadnicze wątpliwości, w szczególności, że wśród tych umów są umowy związane ze szkoleniem pracowników, z załadunkiem oraz rozładunkiem sprzętu budowlanego (zainteresowany A. Z.).

Na pewno ma rację Sąd Apelacyjny, że poza wymienionymi wyżej umowami innego rodzaju, pozostałe koncentrowały się na wykonaniu albo posadzek albo poszczególnych stadiów procesu technologicznego powstawania posadzki. Należy zauważyć, że przedmiot umów obejmujących „wykonanie posadzki” nie miał charakteru abstrakcyjnego, lecz odnosił się do posadzek o określonych techniczno-technologicznych parametrach wyznaczanych nie tylko przez miejsce wykonania robót budowlanych i ich zakres (liczba metrów kwadratowych). Dlatego dla prawidłowego zakwalifikowania tych umów konieczne było rozważenie, czy obejmowały one opis rezultatu pod względem technicznym, funkcjonalnym, a więc czy dostatecznie indywidualizowały ostateczny efekt określony projektem wykonawczym. Trzeba bowiem zauważyć, że ogólne określenie w umowie, że jej przedmiotem jest wykonanie jakiegoś elementu robót budowlanych, bez podporządkowania ich wymaganiom projektu wykonawczego może wskazywać, że wykonujący te prace nie ponosi odpowiedzialności za ich rezultat rozumiany jako wykonanie dzieła zgodnie z zaprojektowanymi warunkami techniczno-technologicznymi.

Jeśli natomiast chodzi o czynności składające się na ciąg technologiczny i stanowiące jeden proces wykonawczy posadzki, to nie mogą być one kwalifikowane jako odrębne dzieła, jeśli ich rezultat jest identyfikowalny dopiero w ramach kompleksowej oceny całego procesu produkcyjnego pod kątem zgodności jego wyniku z projektem. W niniejszej sprawie przedmiot umów dotyczących poszczególnych stadiów wykonania posadzek określony został czynnościowo (np. sprzątanie i czyszczenie powierzchni posadzki, wykonanie poprawek i likwidacja błędów technologicznych, naprawa oraz uzupełnianie ubytków na powierzchni posadzki, zagruntowanie i przyklejenie taśm miedzianych, wypełnienie dylatacji, wykonanie dylatacji, odtworzeniu dylatacji, impregnacja posadzki, szlifowanie powierzchni poziomych i pionowych schodów), nie wskazano natomiast cech i parametrów indywidualizujących wynik tych czynności. Wskazywałoby to na to, że w umowach tych brak oznaczenia indywidualnego, samoistnego, obiektywnie możliwego, a subiektywnie (*in concreto*) pewnego rezultatu pracy ludzkiej.

Potwierdził się zatem zarzut naruszenia art. 627 k.c. i art. 750 k.c. przez ich błędne zastosowanie, a w konsekwencji Sąd Apelacyjny błędnie odmówił

zastosowania art. 6 ust. pkt 4 i art. 12 ust. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.